

RĪGAS
JURIDISKĀ
AUGSTSKOLA

TREŠĀ RĪGAS JURIDISKĀS AUGSTSKOLAS STARPTAUTISKO UN EIROPAS TIESĪBU VASARAS SKOLA. TIESISKUMA UNIVERSĀLĀ VĒRTĪBA – KĀ NOSARGĀT UN ĪSTENOT?

Jau trešo gadu pēc kārtas Rīgas Juridiskā augstskola (RJA) rīko Vasaras skolu "Starptautiskās un Eiropas tiesības: šī brīža izaicinājumi" RJA profesores, Eiropas Savienības tiesas tiesneses Inetas Ziemeles zinātniskajā vadībā. Vasaras skola norisināsies no 2023.gada 31.jūlija līdz 9.augustam. Šī gada tēma "Tiesiskuma universālā vērtība – kā nosargāt un īstenot?".

"Ļoti atbilstoši izvēlētas metodes un sniegums, ļoti daudz praktiskās informācijas, kas būtiski papildina terorijas sadaļu," pauž 2022. gada Vasaras skolas dalībnieks.

Vasaras skolas pasniedzēji būs Eiropas Savienības Tiesas tiesnese Dr. Ineta Ziemele, Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis Dr. Mārtiņš Mīts, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnese Inga Reine, RJA profesore Dr. Ilze Rūse, kā arī Eiropas Savienības tiesas ģenerāladvokāte Laila Medina un ES Vispārējās tiesas tiesnesis Pēteris Zilgalvis.

Noslēgumā paredzēta kāzusu risināšana un noslēguma diskusija ar mācībspēkiem.

RJA Vasaras skolā mācības notiks no plkst. 10:00–14:00, latviešu valodā, kur pirmā un pēdējā mācību diena norisināsies klātienē, taču katra komponente tiks pasniegta attālināti ZOOM platformā.

Vasaras skolas īpašais viesis būs Londonas Universitātes Koledžas profesors Filips Sands (Philippe Sands, Apvienotā Karaliste), kurš Eiropas Savienības tiesību komponentes I dienas noslēguma lekcijā pievērsīsies dekolonizācijai un starptautiskajām tiesībām "No Čagosu salām līdz Ukrainai", balstoties uz savu jaunāko grāmatu *The Last Colony* (2022).

Profesors Sands ir pazīstams starptautisko tiesību zinātnieks un praktiķis, kā arī rakstnieks.

Eiropas komponentē, kas veido lielāko daļu Vasaras skolas mācību programmas, dalībnieki uzzinās par Eiropas reakciju uz šiem izaicinājumiem, iepazīstot izstrādātos tiesību aktu formātus un juridiskos risinājumus dažādiem izaicinājumiem. Eiropa turpina ievērot galveno principu, kas radies visā Eiropas ideju vēsturē, proti, ka domstarpības jārisina un progress jāpanāk, pieņemot tiesību normas un tās īstenojot, tostarp ar Eiropas tiesu starpniecību.

PROGRAMMA

31.jūlijs-9. augusts, plkst. 13.00 – 17.00

31.JŪLIJS (KLĀTIENĒ – RJA W42)

Starptautisko tiesību komponente

Prof. Ineta Ziemeļe

Starptautisko tiesību ievērošanas nodrošināšana balstās daudzos un dažādos mehānismos, kuru starpā var arī nebūt formālu saikņu. Tas nošķir starptautisko tiesību darbības loģiku no tās, kuru pazīstam valsts ietvaros, kur tiesību aizsardzības mehānismi ir sakārtoti un savstarpēji saistīti ar izteiktu centralizācijas un hierarhijas dimensiju. Taču būtu maldīgi uzskatīt, ka starptautiskās tiesības tādēļ ir 'vājas' tiesības. Starptautisko tiesību komponentē apskatīsim ANO Drošības padomes un Ģenerālās asamblejas kompetenci agresijas, proti, spēka pielietošanas valstu attiecībās pārkāpuma konstatēšanā un apturēšanā un šādas konstatācijas saikni ar indivīda starptautisko kriminālatbildību par agresijas noziegumu atbilstoši Starptautiskās krimināltiesas Statūtu (Romas Statūti) 8bis pantam. Valstu prakse rāda, ka tipiski strīdīgākais jautājums spēka pielietošanas valstu attiecībās situācijās ir piesauktie argumenti par spēka pielietošanas pieļaujamību konkrētā situācijā. Var minēt NATO veikto Belgradas bombardēšanu 1999.gadā, ASV un Lielbritānijas iebrukumu Irākā 2003.gadā un pēdējos gados Sīrijas karu un Krievijas iebrukumu Ukrainā. Visos šajos gadījumos spēka pielietošanai ir meklēts attaisnojums. Tādējādi analizēsim, kas ir prettiesiska spēku pielietošana valstu attiecībās, jo tas ir pamata jautājums, lai rastos jautājums par indivīda atbildību. Šādā ietvarā ir jānoskaidro ANO Starptautiskās tiesas loma, kurai varētu būt iespēja izvērtēt attaisnojuma esamību spēka pielietošanai. Analizēsim tiesvedību lietā Ukraina pret Krieviju (2022) "Apsūdzības genocīdā atbilstoši Genocīda konvencijai". Tiesas Statūtu 63.panta, kas nosaka tiesības trešām valstīm iestāties procesā, nozīme erga omnes pienākuma īstenošanā. Analizēsim ad hoc tribunālu un Starptautiskās krimināltiesas plusus un mīnus saistībā ar to, vai valsts ir akceptējusi tiesas jurisdikciju. Noslēgumā tiks mestas laipas uz tādiem mehānismiem kā, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesa un Eiropas Savienības Tiesas, lai varētu novērtēt, ko un kā aptver starptautisko tiesību izpildes mehānismi un kā tie sekmē agresijas akta ierobežošanu un radīto zaudējumu atlīdzību.

Lektors	Laiks	Lekcija
RJA direktore Ieva Rācenāja	13:00 – 13:15	Vasaras skolas atklāšana.
Prof. Ineta Ziemeļe	13.20 – 14.00	Lekcija: Starptautiskā tiesa un Starptautiskā krimināltiesā – kompetence un sinerģija.
	14.00 – 14.15	Pauze.
	14.15 – 15.00	Lekcija: ANO izveidoto ad hoc tribunālu jurisdikcija un kompetence. ANO Ģenerālā asambleja un/vai ANO Drošības padome.
	15.00 – 15.15	Pauze.
	15.15 – 16.00	Lekcija un praktiskā nodarbība. Starptautisko tiesību piemērošana, interpretācijas metode un iepazīšanās ar kāzusu.
	16.00 – 16.25	Brīva diskusija.
	16.25 -17.00	Kafijas Pauze.

1. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Cilvēktiesību konvencijas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras komponente

Dr. Mārtiņš Mīts

Krievijas izslēgšana no Eiropas Padomes uzdod virkni juridisku jautājumu, uz kuriem Eiropas Cilvēktiesību tiesa sāk sniegt atbildes. Tas attiecas gan uz Tiesas jurisdikciju izskatīt lietas pret Krieviju, gan arī uz Eiropas Cilvēktiesību konvencijas piemērošanu tādās situācijās kā karadarbības aktīvā fāze vai MH 17 lidmašīnas notriekšana. Izskatīšanā Eiropas Cilvēktiesību tiesā ir virkne starpvalstu lietas un ar tām saistītas simtiem individuālas sūdzības, kas izriet no starptautiskiem bruņotiem konfliktiem. Lai arī Latviju karadarbība tieši neskar, ņemot vērā tās ģeopolitisko izvietojumu, tā izpaužas citos veidos un jau atspoguļojas Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē, piemēram, kā apsvērums vārda brīvības tālejošam ierobežojumam valsts drošības interesēs. Vēl viens no vārda brīvības aspektiem, kas tiks aplūkots nodarbībā, būs valsts karoga zaimošana. Vārda brīvība, tāpat kā neatkarīga tiesu sistēma, ir viens no demokrātijas stūrakmeņiem un Cilvēktiesību tiesa nepārtraukti saskaras ar šo tiesību fundamentāliem aspektiem, tādiem kā likumdevēja iejaukšanās tiesnešu apstiprināšanas procesā vai pretēji – bezdarbība, nepildot apstiprināšanas pienākumu. Pēdējā gada laikā Cilvēktiesību tiesā ir notikusi būtiska prakses attīstība tādos tiesību uz privāto un ģimenes dzīvi aspektos kā viena dzimuma personu attiecību reģistrācija un bērnu un vecāku tiesības surogātijas kontekstā, kas arī tiks aplūkoti. Savukārt kāzusa formā tiks diskutēts jautājums – vai ir pienācis laiks atzīt personas tiesības uz neitrālu dzimumu? Šādas tiesības, piemēram, ir atzinušas Vācijas un Austrijas konstitucionālās tiesas un šis jautājums palīdzēs izprast Eiropas Cilvēktiesību konvencijas standartu attīstības metodoloģiju.

Lektors	Laiks	Lekcija
Dr.Mārtiņš Mīts	10.00 - 10.45	Lekcija. Eiropas Cilvēktiesību tiesas aktualitātes: jaunievedumi, izaicinājumi, informācijas resursi
	10.45 -12.00	Lekcija. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra: jurisdikcija karadarbības kontekstā, vārda brīvība pret valsts drošību, pieeja tiesai un neatkarīgai tiesu sistēmai
	12.00 - 12.15	Pauze.
Dr.Mārtiņš Mīts	12.15 -13.15	Lekcija. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra: privātā un ģimenes dzīve sabiedrībā, kurā valda plurālisms, tolerance un atvērtība
Dr.Mārtiņš Mīts	13.15 -14.00	Kāzusa apspriede – vai pastāv tiesības uz neitrālu dzimumu?

2. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Savienības institūciju spēle likumdošanas un ārējo attiecību jomā

Dr. Ilze Rūse, Arnis Lauva (LL.M)

Eiropas Savienība un tās dalībvalstis ir vienotas atbalstā Ukrainai un stingri nosoda Krievijas agresijas karu. Šajā lekciju dienā vasaras skolas dalībnieki iepazīsies ar ES līgumos noteikto ES institūciju spēju reaģēt uz Krievijas agresijas karu ES institūciju mandāta ietvaros. Aplūkosim Eiropas Komisijas kompetences, kuras mandāts ārējo attiecību jomā ir ievērojami plašāks nekā ES drošības un ārpolitikas (CFSP) jomā. Īpašu uzmanību pievērsim ES Augstā pārstāvja drošības politikas un ārējo attiecību jomā mandātam un ES Padomes lomai, lai panāktu vienotu atbalstu atbalstam Ukrainai. Šajā kontekstā nozīmīgu lomu ieņem ES Padomes prezidentūra, kuras mandāts ievērojami mainījies pēc Lisabonas līguma pieņemšanas 2009.gadā, tomēr politiski un institucionāli Zviedrijas ES prezidentūra īstenojusi nozīmīgu ieguldījumu 2023.gada pirmajā pusgadā. Lekciju dienas viesis Ārlietu ministrijas eksperts ES un starptautiskajās tiesībās Arnis Lauva sniegs ieskatu par ES ietvaros notiekošo diskusiju un tās institucionālajiem aspektiem saistībā ar Krievijas atbildības jautājumiem.

Lektors	Laiks	Lekcija
Dr. Ilze Rūse	10.00 - 12.00	Lekcija: Eiropas Savienības institūciju atbildība un savstarpējā sadarbība lēmumu pieņemšanā. ES kā <i>sui generis</i> politiskā sistēma. Ko pārnacionālā (<i>supranational</i>) pieeja nozīmē dalībvalstīm nacionālo insteršu īstenošanā? Eiropas Komisijas kompetences ārējo attiecību jomā. ES Padome un ES prezidentūra. Zviedrijas prezidentūras piemērs. Ārējās darbības dienests un Augstā pārstāvja drošības politikas un ārējo attiecību jomā mandāts. ES kā vienotas juridiskās personības statuss ES līguma (TEU) 47.panta izpratnē un šī regulējuma ietekme uz pārstāvību ES ārējās attiecībās un līgumu slēgšanu ar trešajām pusēm.
	12.00-12.15	Pauze.
Arnīs Lauva (LL.M), Ārlietu ministrija	12.15 – 13. 30	Praktiskie aspekti. Diskusijas Eiropas Savienības Institūcijās par Krievijas atbildību 2022-2023.g. laikā. Procesi ES Padomē saistībā ar tribunāla agresijas nozieguma izmeklēšanai un iztiesāšanai izveidi, un iesaldēto līdzekļu izmantošanu Ukrainas atjaunošanai. Saspēle ar pārējām ES institūcijām, globālajām starptautiskajām organizācijām un neformāliem veidojumiem. Diskusija
Dr. Ilze Rūse	13.30 – 14.00	Zviedrijas prezidentūras ES padomē iecerētais un paveiktais atbalsta Ukrainai jomā un Krievijas atbildības jautājumos. Atskats uz ES Padomes prezidentūras darbu (2023.gada janvāris-jūlijs) no Stokholmas skatu punkta.
Dr. Ilze Rūse Arnīs Lauva LL.M		Kāzusa apspriede: ES kompetences politikas īstenošanā un leģislatīvo aktu pieņemšanā. Kuros gadījumos ES var/nevar rīkoties. ES institūciju kompetences. Praktiski grupu uzdevumi dažāda veida situāciju analizē iekšējā tirgus un ārējo attiecību jomās (Kopējā ārlietu un drošības politika, Izglītības politika, Tirdzniecības politika, EMU, vide, enerģētika u.c.), izmantojot Lisabonas līguma TFEU 2.-6.panta nosacījumus.

3. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Savienības tiesību komponente I

Prof. Ineta Ziemele, Kristīne Zubkāne (LL.M.), Prof. Philippe Sands

Eiropas Savienības tiesību komponentē skatīsim vairākas tēmas. Sāksim ar Eiropas Savienības tiesību un starptautisko tiesību attiecību jautājumiem, kā arī neatkarīgas tiesas principa ietekmi uz Eiropas apcietināšanas ordera izpildi un LESD 267.panta, kas konkretizē tiesu sadarbības principu Eiropas Savienībā, interpretāciju.

Saistībā ar starptautisko tiesību jautājumiem ir daudz dažādu konstelāciju, kādās ES tiesības ar tām saskaras, un ir samērā sarežģīti dot vienu formulu šo tiesisko attiecību izpratnes veidošanai. LES 3.panta 5.punkts nosaka, ka: "Attiecībās ar citām pasaules daļām Savienība atbalsta un sekmē savas vērtības un intereses un palīdz aizsargāt savus pilsoņus. Tā veicina mieru, drošību, ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus." Tādējādi ES stingri ievēro starptautiskās tiesības. Taču starptautisko tiesību avoti un normas ir dažādi, kā arī ES kompetence ir vienīgi tā, kuru dalībvalstis tai ir deleģējušas. Tādēļ saistībā ar dažādām starptautisko tiesību normām var veidoties atšķirīgi attiecību modeļi. Pastāv ES un trešo valstu divpusējie līgumi. Pastāv daudzpusējie līgumi, kuros ES ir dalībniece, vai kuros tikai ES dalībvalstis ir dalībnieces, kā arī tie starptautiskie daudzpusējie līgumi, kas bijuši kā inspirācija ES likumdevējam un to var izsecināt no izstrādes materiāliem vai arī preambulas. Savukārt ES tiesībās jau izsenis ir noteikts, ka ECK ir vispārējais Savienības tiesību princips. Lai vasaras skolas dalībniekiem veidotos dziļāka izpratne par šo ES tiesību sistēmā svarīgo dimensiju pievērsīsimies ES tiesību attiecībām ar šādām starptautisko tiesību normām: Orhūsas konvencija (C-873/19), tiesības uz pašnoteikšanos kā paražu tiesību norma un divpusējais tirdzniecības līgums (C 266/16) un ANO Jūras tiesību konvencija (C-14/21 un C-15/21) un ANO Bērnu tiesību konvencija (C-490/20).

Savukārt Eiropas apcietināšanas ordera izpildei EST ir noteikusi divu soļu testu, kas izriet no Tiesas sniegtā tiesiskuma un neatkarīgas tiesas principu piemērošanu lietās, kurās radies jautājums par LES 19.panta 1.punkta otrā teikuma un LESD 267.panta interpretāciju. Pirmā lieta, kurā EST noteica divu soļu testu, saistījās ar apcietināšanas ordera izpildi situācijā, kad izpildītājvalstij bija informācija par nepieņemamiem apstākļiem citumā Ungrijā. Šī judikatūra tagad ir piemērota arī attiecībā uz tiesu neatkarības problēmām dalībvalstīs (C 562/21 PPU un C 563/21 PPU).

Meistarklase par prejudicālā lūguma iesniegšanu un tiesvedību Kristīne Zubkānes vadībā.

Lektors	Laiks	Lekcija
Prof. Ineta Ziemele	10.00 – 11.00	Lekcija: starptautisko tiesību vieta un attiecības ar Eiropas Savienības tiesību sistēmu.
	11.00 – 11.15	Pauze.
	11.15 – 12.15	Lekcija: Neatkarīgas tiesas princips un tā ietekme uz Eiropas apcietināšanas ordera izpildi un tiesībām sniegt prejudiciālo lūgumu EST.
	12.15 – 12.30	Pauze.
Kristīne Zubkāne (LL.M.)	12.30 – 14.00	Meistarklase par prejudicālā lūguma iesniegšanu un tiesvedību.
Prof. Filips Sands (Philippe Sands)	14.00-15.00	Dekolonizācija un starptautiskās tiesības. "No Čagosu salām līdz Ukrainai."

4. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Savienības tiesību komponente II

Laila Medina, Eiropas Savienības tiesas ģenerālvokāte un Dr. Žaneta Mikosa

Eiropas Savienības tiesību otrā komponente būs turpinājums iepriekšējā gadā iesāktajām lekcijām.

Eiropas Savienības tiesas procedūras ir veids, kā nodrošināt Līguma par Eiropas Savienības darbību 267.pantā noteiktā tiesu dialoga iedzīvināšanu prejudiciālā nolēmuma procesa ietvaros. Kā jebkurā dialogā, sarunas rezultāta kvalitāti lielā mērā ietekmē pušu izpratne par procesa noteikumiem un lietā esošo dokumentu kvalitāte. Lai Eiropas Savienības tiesas spriedums būtu lietderīgs un palīdzētu nacionālajai tiesai izlemt lietu, kuras izskatīšanas ietvaros ir uzdots prejudiciālais jautājums, ir izveidots attiecīgs regulējums, izstrādāti palīgmateriāli, kā arī tiesa ir izveidojusi stabilu tiesu praksi, kurā tā ir definējusi savu kompetenci, tiesības un pienākumus jautājumu atbildēšanā.

Attiecīgi lekcijas sākumā tiks apskatīts prejudiciālā nolēmuma procesa regulējums, iesaistītās institūcijas, to tiesības un pienākumi. Tāpat tiks piedāvāts ieskats attiecībā uz dažādu procesuālo nianšu ietekmi uz prejudiciālo nolēmumu procesa norisi. Lekcijas ietvaros tiks piedāvāti prakses piemēri, lai raksturotu pastāvošo pieeju ES tiesā. Šī tēma arī būs pamats kāzusa izspēlei skola noslēguma dienā.

Turpinot pagājušā gadā iesākto, otrā komponentē tiks piedāvāts apskats par jaunāko tiesu praksi attiecībā uz sadarbību krimināltiesībās un civillietās. Katras lekcijas sākumā tiks aplūkots īss kopsavilkums pagājušā gada lekcijai, turpinājumā tiks detalizēti analizēta viena lieta no atbilstošās jomas, ko EST ir iekļāvusi gada nozīmīgāko lietu sarakstā, kam sekos pārējo svarīgāko lietu apskats.

Lektors	Laiks	Lekcija
Laila Medina, Eiropas Savienības tiesas Ģenerālvokāte	10.00 – 11.15	EST procedūras – tiesu sadarbība
	11.15.-11.30	Pauze.
	11.30-12.30	Sadarbība krimināltiesībās, EST jaunākā judikatūra
	12.30-12.45	Pauze.
	12.45.-13.45	Sadarbība civillietās, EST jaunākā judikatūra
	13.45.-14.00	Kā sagatavot prejudiciālo nolēmuma lūgumu – sagatavošanās kāzusam

7. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas kompetences un judikatūra

Inga Reine, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnese, , Vineta Bei (LL.M)

Pirmajā Vispārējās tiesas kompetencei un judikatūrai veltītajā dienā tiks skatīti jautājumi par Eiropas Savienības noteiktajām sankcijām. It īpaši šis temats ir aktuāls šobrīd, kad Eiropas Savienība ir noteikusi ievērojamas sankcijas pret Krieviju saistībā ar karu Ukrainā. Šajā ziņā tiks skatīti jautājumi par sankciju juridisko dabu, Savienības likumdevēja kompetenci un iespējām noteikt sankcijas, kā arī dalībvalstu lomu šajā procesā. Tiks apskatīti tādi vispārējie ES tiesību principi, kas ir attiecināmi uz Savienības nostāju un darbībām starptautiskā miera pārkāpuma situācijās, kā arī sniegts pārskats par pašreizējiem izaicinājumiem ar sankcijām saistītajos jautājumos.

Turpinot iepriekšējos gados uzsākto tradīciju, tiks arī apskatīti ar ES tiesu procesu saistīti jautājumi, kas ir aktuāli darbam nacionālā līmenī. Šogad pievērsīsimies tematam par ES tiesu nolēmumos ietverto atziņu izmantošanu nacionālā līmenī. Šajā ziņā tiks aplūkoti daži būtiski no ES tiesu nolēmumiem izrietoši aspekti ES tiesību elementa identificēšanai pirmšķietami nacionālās situācijās. Tāpat tiks runāts par niansēm, kurām būtu jāpievērš uzmanība, lai vienā situācijā izteiktu ES tiesu atziņu varētu izmantot citā gadījumā.

Lektors	Laiks	Lekcija
Inga Reine, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnese	10.00 - 12.00	Lekcija. Aktuālie jautājumi Eiropas Savienības ierobežojošo pasākumu jomā
	12.00 – 12.15	Pauze.
Vineta Bei, LL.M.	12.15 – 13.15	Lekcija. ES tiesu nolēmumu atziņu izmantošana: kam pievērst uzmanību nacionālā līmenī?
	13.15 – 13.30	Pauze
Inga Reine un Vineta Bei	13.30 – 14.00	Kāzusa apspriede.

8. AUGUSTS (ZOOM)

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas kompetences un judikatūra

Pēteris Zilgalvis, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesis,

Māris Kurečko, LL.M.

Otrajā Vispārējai tiesai veltītajā dienā tiks apskatīta ES loma inovatīvajā ekonomikā un moderno tehnoloģiju attīstībā un uzraudzībā. Ar blokķēdi, viedlīgumiem, centrālo banku digitālo valūtu, riska kapitālu, mākslīgo intelektu, kā arī simulēto realitāti un dzīvību saistītie tiesību jautājumi tiks pārrunāti Eiropas Savienības, Latvijas un pasaules kontekstā. Vasaras skolas dalībnieki tiks iepazīstināti ar nesen pieņemtajiem ES tiesību aktiem saistībā ar digitālajiem pakalpojumiem un digitālo tirgu.

Intelektuālā īpašuma jautājumiem Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūrā būs veltīta atsevišķa lekcija. Tās ietvarā tostarp tiks pievērsta uzmanība veidiem, kā ES tiesību telpā aizsargāt ar blokķēdi, NFT un mākslīgo intelektu saistīto intelektuālo īpašumu, kā arī tam, kādas iespējas šīs modernās tehnoloģijas sniedz, lai aizsargātu intelektuālo īpašumu.

Visbeidzot, tiks aplūkota Vispārējās tiesas kompetence vides aizsardzības jautājumos, tai skaitā pievēršoties jautājumam, kā katras valsts izvēlētais enerģijas veids ietekmē tās klimata politiku. Īpaša uzmanība tiks veltīta dažādu biedrību tiesībām iesniegt prasību tiesā LESD 263. panta kārtībā un tiks apskatīta tiesas judikatūra par šo prasību pieņemamību. Par šo tēmu Vasaras skolas dalībniekiem tās pēdējā dienā tiks piedāvāts praktiskais kāzuss.

Lektors	Laiks	Lekcija
Pēteris Zilgalvis, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesis	10.00 - 12.00	Lekcija. Digitālās ekonomikas juridiskie aspekti: centrālās bankas digitālā valūta, blokķēde/NFT un metaverss. Digitālo pakalpojumu un Digitālo tirgu tiesību akti. ESVT kompetence vides aizsardzības un klimata pārmaiņu jomā.
		Pauze.
Māris Kurečko, LL.M.	12.30 – 13. 30	Lekcija. Intelektuālā īpašuma aizsardzība moderno tehnoloģiju kontekstā Eiropas Savienībā.
Pēteris Zilgalvis, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesis	13.30 – 14.00	Kāzusa apspriede – Vispārējās tiesas kompetence vides aizsardzības jautājumos.

9. AUGUSTS (KLĀTIENĒ – RJA)

Noslēguma dienā dalībniekiem būs iespēja risināt kāzusu izvēlētāja komponentē:

- 1. Starptautisko tiesību komponente;**
- 2. Eiropas Cilvēktiesību konvencijas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras komponente;**
- 3. Eiropas Savienības institūciju spēle likumdošanas un ārējo attiecību jomā;**
- 4. ES tiesību komponente;**
- 5. ES Vispārējās tiesas kompetences un judikatūra.**

	Laiks	Vieta
Kāzusu risināšana izvēlētājā komponentē.	10.00 - 11.30	Informācija par RJA telpu attiecīgajai komponentei tiks sniegta 1. augstā e-pastā (dalībniekiem izvēloties komponenti).
Pauze.	11.30 - 11.40	
Prezentācija	11.40 – 12.10	RJA W42.
Noslēguma seminārs ar visiem Vasaras skolas lektoriem.	12.10 - 13.15	RJA W42.
Diplomu izsniegšana un kafijas pauze.	13.15 - 14.00	RJA iekšpagalms (nelabvēlīgu apstākļu gadījumā RJA iekštelpās).